

නිග්‍රෝධ ජාතකය

තවද සියළු සත්වයන්ට අභිවෘද්ධියක වූ සර්වඥයන් වහන්සේ වෙළුනාරාමයෙහි වැඩ වසන සමයෙහි දේවදත්ත ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ කථාවක් අරභයා මේ ජාතකය වදාළසේක.

ඒ කෙසේද යත්

එක් දවසක් භික්ෂූන් වහන්සේ දේවදත්ත ස්ථවිරයන් වහන්සේට කියන සේක් දේවදත්ත ස්ථවිරය සර්වඥයන් වහන්සේ නොපට බොහෝ උපකාරව උපසම්පදාවත් උන්වහන්සේගෙන් ලැබී ප්‍රථමධ්‍යාණයත් ලදුව එසේ බොහෝ උපකාර කළාවූ සර්වඥයන් වහන්සේට නොප අනුපකාරීවන්ඩ කාරණා කිමදැයි වදාළසේක. එවිට දේවදත්ත ස්ථවිරයෝ වදාරණ සේක් සර්වඥයන් වහන්සේ තනපතක් අග වැදගත් තෙල් බින්දුවක් විවරත් උපකාර මට කෙළේ නැතැයි කීසේක. එවිට භික්ෂූන් වහන්සේ මේ දේවදත්ත ස්ථවිරයන් නපුර කියා බුදුන් තමන්ට තෙල් බින්දුවක් විවරත් උපකාරයක් නොකළැයි කියති නුගුණ කියා වැඩ උන්තෙතට සර්වඥයන් වහන්සේ වැඩ වදාරා මහණෙනි මා එන්නාට පුර්වභාගයෙහි කිනම් කථාවකින් යුක්තව උනුදැයි විචාරා වදාරා එපවත් අසා දුන්මතුනොවෙයි පෙරත් දේවදත්ත ස්ථවිරයන් කළ උපකාර මකා කළ ගුණ නොදත්තෝවේදැයි වදාරා හේ කෙසේදැයි ආරාධිත වූ සර්වඥයන් වහන්සේ ඉකුත්වත් දක්වා වදාළසේක.

ඒ කෙසේද යත්

යටගිය දවස රජගහනුවර මගධනම් රජුරුකෙණෙකුත් රාජ්ජය කරණ සමයෙහි ඒ නුවර එක් සිටාන කෙණෙක් ඇත්තාහ. ඒ සිටානන්ගේ පුත්වූ සිටු කුමාරයෙක් ඇත්තේය. ඒ සිටු කුමාරයාට එක් සමාන කුලයකින් සිටුවූවක ගෙනවුත් සරණපාවා දුන්හ. ඒ සිටු කුමාරයාගේ ගෙයි වසන්නාවූ ඒ සිටුවූවට දරුකෙණෙක් නැත්තාහ. ඒ සිටු පුත්‍රයාගේ දෙමව්පියෝ කියන්නාහු මේ වද තැනැත්තිය අපගේ ගෙයි ඉඳ කාරිය කිමදැයි කියා ඉඳිනාහ. ඒ සිටු කුමාරිකා තමාගේ කිරි මැණියන් කැඳවා විචාරන්නී අම්ම දරුවන් ඇතිවූ ගැණුන්ට කවර ක්‍රියාවක්දැයි විචාරා ඒ ක්‍රියාව උන් අතින් අසා දැරි ඇත්තෙමි අඟවා ඔසප් සඟවා බඩපිළි තබා බැඳ තලා අතපය උදුම්මා දොළදුකැයි ඇඹුල්කා ප්‍රයෝගයකින් තනපුඩු කළකොට ගෙන ඉඳ නවමස් පිරි දසමසට පැමිණ කල්හි වදනකල්වීය. ප්‍රසවන්ට කවර ක්‍රියාවක්දැයි විචාරා දෙමව්පියන්ගේ ගමට යෙමි කීහ. එවිට සිටුපුත්‍රයාත් රථයක් සරහා ඒ රථයට සිටුකුමාරිකාව නන්වා බොහෝ දැසි සඳ් පරිවාර පිරිවරා යන්නාහ. උන්ට ඉදිරියේ වෙළඳහු කෙණෙක් වෙළඳාම්කොට ගෙන යන්නාහු දෙගව්වෙන් දෙගව්වට ඉදිරියේ ලැග ලැග යන්නාහ. උන් දෙගට වෙන් දෙගව්වට අල අල තැන සිටු කුමාරිකා ලගිනීය. වෙළඳුන් හා කැටුව යන්නාවූ ස්ත්‍රී වෙළඳුන් යාදී නුගහසක් මුල ඉඳ දරුවන් වදා තමා හා කැටුව ආ වෙළඳුන් පලාගිය හෙයින් දරුවන් නිසා රැඳිනී නම් මාගේ බොහෝ කටයුතු කාරිය නස්නේයයි වැදමසින්ම දරුවන් නුගහසමුල තබා ගියාහ. ඔහු දුක්පත් ස්ත්‍රිය බඩ පිළිසිඳන පමණක් විනා කුකාධිකාර බුද්ධංකුරයානන් වහන්සේය. එසේ හෙයින් කවුඩෙක් බල්ලෙක් ඒ ලේගඩුව අත්තරාය කළ නුහුනුයේය. ඒ සිටුකුමාරිකාවත් වෙලඳුන් හල ලැග්මේ ඇර නුගහස මුලට ගිය තැනැත්තී පොලවෝ වසා ඔත් කුමාරයන් දක කාත් නොහඟවා ඒ දරුවන් වඩා බඩබිලි පහරින්ට වනැයි අඟවා වට තිර බඳවා විලිලා ඇඟ ලේන්ගාගෙන දරුවන් වඩා මැත ඇරගෙන නොවා කිරිපොවා එතනම රඳා තමන්ගේ සමනන්ට පත්ලියා යවූය. ඒ සිටු කුමාරයාගේ දෙමව්පියෝත් එතනට අවුත් දරුවන් වදන නියාවේද ගමට යන්ට ආයේය. දරුවන් වදාපු පසු ගමට යන්නේ ඇයිදැයි තමන්ගේ සමනන්ගේ ගමට ගියාය. ඒ කුමාරයා නුගහසමුල උපන්හෙයින් නිග්‍රෝධ කුමාරයයි නම් තුබුහ. එමදාම ඒ නුවර අතික් සිටානකෙණෙකුන්ගේ බිරින්දක් අත්තක් අල්වාගෙන පුතනුකෙණෙකුන් වැදුහ. අත්ත අල්වාගෙන සිට උපන්හෙයින් සබාකුමාරයෝ යස් නම් තුබුහ. එමදාම සිටානන්ට මෙවර කරන්නාවූ සන්නාලියාගේ බිරින්දක් කැපූ කෙළවර රෙදිගොඩක් පිට පුතනුකෙණෙකුන් වැදුහ. උට නම් තබන්නාහු මුත්තිය කුමාරයෝයයි නම් තුබුහ. එවිට සිටානෝත් ඒ එකඳ උපන් කුමාරයන් තුන්දෙනාට කිරිමවුත් සලස්වා සියලු වැටුප් උත්තාංති සලස්වා වැඩිවිය පැමිණිකළ දිසාපාමොක් ආචාරීන් ලඟට ශිල්ප උගන්වා නිසා යවුහ.

සිටු කුමාරයෝ දෙන්ත තමන් අත සම්පත් ඇතිසෙයින් දීලා ශිල්ප උගන්නාහ. මුත්තිය කුමාරයා තම අත සම්පත් නැතිහෙයින් නිග්‍රෝධ කුමාරයෝම ශිල්ප උගන්වන්නාහ. මෙසේ තුන්දෙනා ශිල්ප නිමවා ඉගෙන නුවරට යන්නාහු රටවල් බලාගෙන නුවරට යම්හයි ඒ ඒ තැන ඇවිදිනාහු බරණැස් නුවරට යන්නාහු එක්තරා

දේවාලයක රැ වැදගත්තාහ. ඒ කුමාරවරුන් ඒ නුවරට එන්නට පළමු සන්දවසෙක බරණැස් නුවර රජුටුවෝ මලාහ. ඒ නුවර රජකමට නිසිකෙණෙකුත් නැතිහෙයින් අමාත්‍යවරු පුස්රථය නුවර අරුමිහයි කථා කලාහ. ඒ කුමාරවරුන් දේවාලයේ වැදොත් කලට එතන ගසක් උඩ කුකුලෝ දෙන්තෙක් වැදහොත්තාහ. උඩ අත්තේ වැදොත් කුකුලා වර්වස් පාරක්ලාහ. පාත අත්තේ වැදොත් කුකුලාගේ ඉස වැගුරුණේය. එවිට කුකුළුකියන්නේ තෝ මාගේ විවර නොදනිද මාගේ ඉස නානගෙයක්කොට සිතාගෙනිදැයි කෝප විය. එවිට අග අත්තේ වැදොත් කුකුළු කියන්නේ මම නොදන්නෙමි තොපි පාත අත්තේ වැදොත් නියාය. ඊට ක්ෂමා කරව නොදන කෙලෙමි කියාදීත් කෝප විය. එවිට මාගේ තත්ව තමා නොදනිද තමා මට කෝප කරන්නේයයි කියා තා මෙසේම මානීපසු තාගේ තත්ව කියාබලහයි අගඅත්තේ වැදොත් කුකුළු කිය. පාත වැදොත් කුකුළු එවිට කියන්නේ මාගේ තත්ව අසව යම් කෙණෙක් මා මරා මාගේ මස්කැවුනම් එදවසම සේසත් දාසෙන් ලැබෙන්නේයයි කීහ. එවිට උඩ අත්තේ වැදොත් කුකුළු කියන්නේ තාගේ මස්කැ කෙණෙකුත් ලබන්නේම සේසත් දාසෙක් වේද මෙපමණක්ගෙණ තාපැය. මාගේ පඤ්චමධුර මාංශය යම් කෙණෙක් කැවෝනම් රාජ්‍යය ලබති සණමාංශය කැකෙණෙක් සෙනෙවිරත් ධුරය ලබති ඇට නහර මුසු මස් කැවුනම් භාණ්ඩාගාරයේ නායකකම් කරන්නේ වේදැයි කීයේය. එවිට කුකුලන් දෙන්තා කථාකරණ කලට නිග්‍රෝධ කුමාරයෝත් ශාඛා කුමාරයෝත් දෙන්ත වැදහෙව නිදන්තාහ. මුත්තිය කුමාරයෝ නිග්‍රෝධ කුමාරයන්ගේ පය උකුලේ තබාගෙණ මැඩ මැඩ උන්නාහු මේ කුකුලන් දෙන්තාගේ කථාව අසා දවස දාසලැබෙන කුකුලන් කිමිද රාජ්ජය හා සෙනෙවිරත්ධුරය හා භාණ්ඩාගාර නායකකම් ලබන්නා මෙසේවූ කුකුලාවේද යහපතැයි සිතා නිග්‍රෝධ කුමාරයන්ගේ පය උකුලෙන්බා සෙමින් ගසට නැගී අත්තේ වැදොත් කුකුලා අල්වාගෙණ මරා පඤ්චමධුර මාංශය වෙනම පිස තබා සණමාංශය වෙනම පිස තබා ඇට නහර මාංශය වෙනම පිස තබා වැදහෙව නිදන කුමාරවරුන් දෙන්තා පුබුදුවා නිග්‍රෝධ කුමාරයන්ට රාජ්ජය ලැබෙන මාංශ ලා සබාකුමාරයින්ට සෙනෙවිරත් ධුරය ලැබෙන මාංශය ලා තුමු භාණ්ඩාගාරයේ නායක කම් ලැබෙන මාංශ ලාගෙණ කා මුත්තිය කුමාරයෝ කියන්නාහු නිග්‍රෝධ කුමාරයන්ට රජ්ජය ලැබෙයි. සබා කුමාරයන්ට සෙනෙවිරත් ධුරය ලැබෙයි මට භාණ්ඩාගාර නායකකම් ලැබෙන්නේයයි කීහ.

එවිට නිග්‍රෝධාරාමයන් හා ශාඛා කුමාරයෝ කියන්නාහු තොපට දැනෙන්නේ කෙසේදැයි විචාලාහ. එවිට මුත්තිය කුමාරයෝ කුකුලා කී ප්‍රවෘත්තිය කීයේය. නිග්‍රෝධ කුමාරයෝ යහපතැයි කියා පාන්වන්නට පළමු මුත සෝදා තුන්දෙනම මගුල් උයනට ගොසින් නිග්‍රෝධ කුමාරයෝ මගුල් ශාලාවට නැගී ඉවසා කඩලාගෙණ වැදොත්තාහ. ශාඛාකුමාරයන් හා මුත්තිය කුමාරයා හා දෙන්තම බිම වැදොත්තාහ. ඒ වෙලාවට පුස්රථයට පඤ්චරාජකකුඩ භාණ්ඩ තබා පුස්රථය අලහ. රථය මගුල් උයනට ගොසින් මගුල්සල වට වැදොත් නිග්‍රෝධ කුමාරයන් පාමුලට ගොසින් රථය පස්සැපැ නුවරට මුතලා සිටියේය. එවිට පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණ වැදොත් නිග්‍රෝධ කුමාරයන් පාමුලට ගොස් පයවසා තුබු ඉත්තඩ ඉවත්කොට පය ලක්ෂණ බලා බරණැස් නුවර තබා ජම්බුද්වීපය එකච්ඡතකොට රාජ්‍ය කරන්ට ලක්ෂණ දූක. දොර්ස පරීක්ෂාකරන්නට උවමැනවයි සිතා පඤ්චාංගික කුර්සනාදය එකවිට පැවැත්වූහ. එවිට නිග්‍රෝධ කුමාරයෝ කිසි වකිතයකින් නොවී ඉවසා තිබූ ඉතකඩ ඉවත්කොට බලා ඇලටනැමී මදක්වැදහෙව නැගීසිට ආසනපිට උන්නාහ. එවිට පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයා කියන්නේ ස්වාමිනි නුඹ වහන්සේට රාජ්ජය පැමිණියේය. රාජ්‍යය කළමැනවයි කීහ. නිග්‍රෝධ කුමාරයෝ මෙනුවර රජුටුවන් වහන්සේ කොයිදැයි විචාලාහ. එපවත් අසා මලහයි කීහ. රාජකුමාරවරු නැද්දැයි කීහ. රාජකුමාරවරු නැත නුඹ වහන්සේ රාජ්‍යය කළමැනවයි කීහ. එවිට යහපතැයි ගිවිස වටතිර බඳවා දැලිධවුළු අන්දම් තබා රුවන් රැසක් පිට සිටුවා අභිෂේකකොට රාජ්‍යයට පැමිණිවූහ. එවිට නිග්‍රෝධ රජුටුවෝ ශාඛා කුමාරයන්ට සෙනෙවිරත් ධුරය දුන්නාහ. මුත්තිය කුමාරයෝ රජුටුවන් හා කැටිව රජගෙට ගියහ. රජුටුවෝ ශාඛා සෙනෙවි රදුන්ට කියන්නාහු අපගේ දෙමව්පියනුත් කැඳවාගෙණ එවයි කීහ. ශාඛා සෙනෙවිරදු මට බැරිය නොයම් කීහ. රජුටුවෝත් මුත්තිය කුමාරයන් කැඳවා රජගහනුවරට ගොසින් අපගේ දෙමව්පියනුත් තොපගේ දෙමව් පියනුත් කැඳවාගෙණ එවයි කීහ. මුත්තිය කුමාරයෝ යහපතැයි ගිවිස රජගහනුවරට ගොස් රජුටුවන්ගේ දෙමව්පියන් කැන්දූහ. අපගේ සම්පත් ඇත. අප එන්නේ නැතැයි කීය. ශාඛා කුමාරයන්ගේ දෙමව්පියනුත් කැන්දූහ. ඔයින් කියන්නාහු අපට පොහොසත්කම එපයි අප එන්නෙතැනැයි කීහ. මුත්තිය කුමාර තමාගේ දෙමව්පියන් කැන්දූගමනේ සන්නාලි මෙවර පමණ ඇත අප එන්නේ නැතැයි කීහ. මුත්තිය කුමාරයෝ දෙවෙනිව බරණැස් නුවරට අවුත් ශාඛාසෙනෙවිරදුන්ගේ ගෙට අවුත් බත්කා ගමන් විඩා නිවාගතිමි සිතා සෙනෙවිරදුන්ගේ ගෙටගොස් දොරකඩ සිට කියන්නේ ශාඛාසෙනෙවිරදුන්ගේ යහළුවු මුත්තිය කුමාරයෝ ආවෝයයි කියාලවයි මිනිසුන් අත කියායවූහ.

එවිට සෙනෙවිරදු බත් කමින් ඉඳ සිතන්නේ රාජ්‍යයට පැමිණෙන මාංශය නුදුන්නේය. සෙනෙවිරත්ධුරයට පැමිණෙන මාංශයදුන්නේයයි කෝපයෙන් බස් කා ඉක්බිති දොර අවුත් කියන්නේ මුත්තිය කුමාරයෝ නම්

කවුරුද මුත් අඳුනන්නේ කවුරුදැයි කියමින් මුත් සෙවිවෝද අපට මිත්‍රයෝය තුළු අනුභව කියා අන්තවා බන්දවා පිටකර ගෙන නෙරපුහ. එවිට මුත්තිය කුමාරයෝ සෙනවිරදුන්ගෙන් සංග්‍රහ ලදීම්. රජ්ජුරුවෝ කුමක් කෙරෙද්දෝහෝයි එයින් පරීක්ෂාකරමි සිතා රජ ගෙට ගොස් රජ්ජුරුවන්ව කියා යවීය. එවිට රජ්ජුරුවෝ සිංහාසනයෙන් උන්නාහු මුත්තිය කුමාරයන් ආ නියාව අසා ගොස් මුත්තිය කුමාරයන් සිපගෙන යහළු කීමෙක්ද මාගේ දෙමව්පියෝ නොයෙද්ද විවාලාහ. තමා කීපවකුත් නොවෙමීමැයි කීපවකුත් රජ්ජුරුවන්ට කියේය. ශාඛාසෙනවිරදුන් මුත්තිය කුමාර තමාට කළදෙය රජ්ජුරුවන්ට කියා බිඳවාපු නම් නපුරැයි සිතා තමා කළ දෙය මා කෙරේ හයින් දක්කදී කිය නොහෙන්නේ වේදැයි සිතා මුත්තිය කුමාරයන්ට පස්සේ ආයේය. මුත්තිය කුමාර රජ්ජුරුවන් දුටු ගමනේ රජ්ජුරුවන් වහන්ස නුඹ වහන්සේත් රාජ්ජය ලද්දේ මා නිසාය. ශාඛා සෙනවිරදුන් සෙනවිරත් ධුරය ලද්දේත් මා නිසාය. එසේහෙයින් ගමන් විඩාව ශාඛා සෙනවිරදුන්ගේ ගෙටගොස් ගමන් විඩාව සන්හිඳුවා ගනිමි සිතා ගියෙමි මටනොකී නොකළ ගහටයෙක් නැත නුඹ වහන්සේට කියා කළෝද නොකියා කළෝදැයි කියේය. රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු උන් මට කියේ නැත. මාලත් රාජ්ජය තාපසන්තකය. තොප නිසාය. මා රාජ්ජය ලද්දේයයි කියා මම මෙසේවූ අමැදහත්කම් කරමිදැයි කියා රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු එමල මුත්තිය කුමාරයෙහි අසත්පුරුෂයාගේ ගුණ නම් බැඳපු බිත්තරයෙක් සේය. බැඳපු බිත්තර වපුට සසා එලදෙයක් දක්ක නොහැකිද, එමෙන් දුර්ජනයාට කෙතෙක් සත්පුරුෂකම් කලත් ඒ අසත් පුරුෂම වන්නේය. සත්පුරුෂයෝ නම් යහපත් බිජුවක් සාරභූමියක වපුළකල යහපත් සසාඑල ලබන්නාසේ සත්පුරුෂයාට කළ උපකාර මහත් ඉෂ්ටවිපාක දෙන්නේයයි කියා රජ්ජුරුවෝ වට සිටි අමාත්‍යයන්ට කියන්නාහු අමාත්‍යයෙහි මා රාජ්ජය ලද්දේත් උන් නිසාය. ශාඛා සෙනවිරදුන් සෙනවිරත් ධුරය ලද්දේත් උන් නිසාය. එසේවූ තැනැත්තන් මුත් ගෙට ගිය ගමනේ බොහෝ සංග්‍රහකොට උපස්ථාන කළමනා තැන මුත්ට නොකී නොකළ ගහටයක් නැත්ල මෙසේවූ අමැදහත් කෙළෙහි උපකාර නොදන්නා තෙතැත්තහු මෙතන සිටින මා අහිප්‍රාය නැත තුළුගෙනගොස් අඩයට තෝමරාදීයෙන් ඇත මරාපියවයි කියා මුත්තිය කුමාරයෙහි තොපි සෙනවිරත් ධුරය කරවයි කීහ. එවිට මුත්තිය කුමාර රජ්ජුරුවන් වහන්සේ මා නිසා සෙනවිරදුන් ජීවිතක්ෂයට පමුණා සෙනවිරත් ධුරයෙනුත් පිරිහෙන්නේයයි සිතා මා නිසා මුත්ගේ ජීවිතයටත් අර්ථයටත් විනාශයක් නොපැමිණේවයි රජ්ජුරුවන් වහන්සේ ඒ කවරේද වරදක් කළායයි මුත් ජීවිතක්ෂයටම පැමිණිවූ කල ඉදිරියේ මුත්ලවා කරවාගත මනා කටයුත්තක් පෙනුනුවිට මුත් උපදවාගත හැකිද මු බිනුයේ මට වේද නුඹ වහන්සේ ක්ෂමාකළ මැනැවයි කීහෙයින් එසේ වීනම් ජීවිතදාන දුනුමිහ. උන්ගේ සෙනවිරත් ධුරය තෙපි කරවයි කීහ. එවිට මුත්තිය කුමාරයෝ ස්වාමිනි මු කටයුතු කිරීමෙහි දක්ෂයෝය. සෙනවිරත් ධුරයෙහිම සිටිත්වයි කියා ස්ථානාන්තරයෙන් නොපිරිහෙනලෙසට සැලැස්වූහ. එවිට රජ්ජුරුවෝ මුත්තිය කුමාරයෙහි තොපි එසේවීනම් සේනාවට පඩි ප්‍රසාද දීමෙන් නායකත්වය ඇති භාණ්ඩාගාර නායකකම් කරවයි කියා භාණ්ඩාගාරික නායක කමට මුත්තිය කුමාරයන් සැලැස්වූහ. එතැන්පටන් භාණ්ඩාගාර නායක කම් ඇතිවීය. මුත්තිය කුමාරයන්ට ගෙවල් දොරවල් හා අඹුදරුවන් ඇතිවී මහත් විභවයකට පැමිණ තමන් දරුවන් ට අවවාද කියන්නාහු දරුවෙහි යහපත උවත් නපුර උවත් නිග්‍රෝධ රජ්ජුරුවන්ට සේවය කොට ඉදිතොත් විනා ශාඛා සෙනවිරදුන් හා හජනය නොකරව, ශාඛා සෙනවිරදුන් ගෙන් කෙතරම් යසස් ලබන්නා බලාත් නිග්‍රෝධ රජ්ජුරුවන්ගෙන් ආඥානය නොකර නිග්‍රෝධ රජ්ජුරුවන්ටම සේවය කරවයි තමන්ගේ දරුවන්ට අවවාද කියා තුන්දෙන කමිවූ පරිද්දෙන් මිය පරලොව ගියහයි වදාරා මේ නිග්‍රෝධ ජාතකය නිමවා වදාළසේක. එසමයෙහි ශාඛා සෙනවි රදු නම් දේවදත්ත ස්ථවිරය. මුත්තිය කුමාරයෝ නම් ආනන්ද ස්ථවිරයෝය. නිග්‍රෝධ රජ්ජුරුවෝ නම් බුදුටු මම්මයයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළසේක.